

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

Engagemang som gör skillnad

Verksamheter med engagemangsguider 2012

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

Engagemang som gör skillnad

Verksamheter med engagemangsguider 2012

Förord

Engagemang som gör skillnad är Ungdomsstyrelsens tredje rapport om verksamhet med engagemangsguider. Den bygger på Ungdomsstyrelsens två tidigare rapporter *Så mycket bättre – verksamheter med engagemangsguider 2010* och *Vägar till engagemang – verksamheter med engagemangsguider 2011*.

I årets rapport redovisar vi i enlighet med vårt regeringsuppdrag vilka organisationer som har fått bidrag, beloppen samt resultat och slutsatser av bidragsgivningen. Vi jämför även med tidigare år. Genom intervjuer med några av de organisationer som är inne på sitt tredje projektår får vi en bild av vad bidragen har haft för betydelse över tid. Till exempel ökar förtroendet för såväl målgrupp som samarbetspartner vanligtvis när ett projekt får arbeta under längre tid än ett år.

Projekten leder inte enbart till traditionellt föreningsdeltagande, utan också till ökat engagemang inom andra lokala grupper. Ungdomsstyrelsen presenterar en modell med resultatindikatorer för att kunna följa upp utvecklingen av projekten mot målet för bidragsgivning till verksamhet med engagemangsguider.

På Ungdomsstyrelsen har Barbro Kristiansson varit projektledare för arbetet med rapporten. Även Nadine Ghawi, praktikant på Ungdomsstyrelsen, har deltagit i arbetet.

Underlag till rapporten har främst varit organisationernas projektredovisningar. Resultat och slutsatser baseras också på de intervjuer med engagemangsguider och samarbetsorganisationer som Charly Wassberg Borbos från Riksteatern har genomfört.

Rapporten är myndighetens redovisning till regeringen. Förhoppningen är att resultaten ska uppmärksammas och komma till användning för olika aktörer i de kommuner som har deltagit i satsningen. Vi hoppas också att rapporten kan vara till hjälp för de föreningar som vill använda metoden med engagemangsguider eller liknande uppsökande verksamhet för att nå nya målgrupper.

Per Nilsson
generaldirektör, Ungdomsstyrelsen

Innehåll

Sammanfattning	5
1 Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Disposition	8
1.3 Underlag för rapporten.....	8
2 Hur vi genomfört uppdraget	9
2.1 Strategier	9
2.2 Aktiviteter	9
2.3 Riksteaterns roll i satsningen	10
3 Fördelning av bidragen	11
3.1 Bedömningsgrunder.....	11
3.2 Beviljade bidrag	12
4 Resultat och slutsatser av bidragsgivningen	15
4.1 Redovisade projekt.....	15
4.2 Sammanställning av resultat.....	15
4.3 Riksteaterns intervjuer.....	17
4.4 Jämförande resultat och slutsatser	19
5 Modell för resultatindikatorer	21
5.1 Verksamhetslogik	21
5.2 Val av resultatindikatorer	22
5.3 Resultatresonemang	26
6 Avslutande diskussion	28
6.1 Sänka trösklarna till föreningslivet.....	28
6.2 Olika mått på engagemang.....	28
6.3 Resultatindikatorer – ett möjligt sätt att mäta?	29
7 Referenser	30
7.1 Elektroniska källor	30
8 Bilagor	31

Sammanfattning

Ungdomsstyrelsen fick 2012 ett fortsatt uppdrag att fördela bidrag till organisationer som vill jobba med engagemangsguider och liknande metoder av uppsökande karaktär bland unga i bostadsområden med låg organisationsgrad. Myndigheten fick även i uppdrag att fördela bidrag till organisationer som vill jobba med engagemangsguider bland kvinnor och flickor i områden med lägre organisationsgrad. Totalt fördelades 9 289 910 kronor till 15 olika föreningar. Riksteatern beviljades liksom tidigare år medel för att synliggöra och sprida metoder och arbetssätt kring satsningen med engagemangsguider.

Rapporten bygger på föreningarnas projektredovisningar samt på intervjuer. De föreningar som beviljades projektbidrag lämnade in delrapporter om:

- hur de organiserat verksamheten
- vilka samverkanspartner som varit involverade i projekten
- hur den uppsökande verksamheten gått till
- vilken inriktning aktiviteterna haft
- i vilken omfattning målgrupperna nåtts och deltagit i genomförda aktiviteter.

Föreningarna gjorde också uppskattningar av sina insatser i form av uppgifter om föreningsdeltagande eller engagemang på annat sätt i det lokala området. De intervjuer som Riksteatern genomförde bidrog till en nyanserad bild av de framgångar och utmaningar som projekten upplevt.

Det är fortfarande en stor andel idrottsföreningar som är involverade i de olika projekten men andelen medverkande ungdomsorganisationer i satsningen har ökat.

Antalet vuxna kvinnor som involveras i verksamhet med engagemangsguider har ökat med anledning av att Ungdomsstyrelsen prioriterat projekt med den målgruppen.

Projekten redovisade att engagemanget i föreningslivet har ökat, men de angav även att många engagerat sig på annat sätt. Studieförbunden har också stor betydelse i det sammanhanget. Få föreningar hade någon klar uppfattning om de har nått romer i sina projekt. Det berodde till stor del på att det inte är vanligt att registrera etnisk bakgrund i samband med aktiviteterna.

Några av de fleråriga projekten anger att de ska ta fram metodmaterial om engagemangsguider.

I denna rapport resonerar Ungdomsstyrelsen kring en modell för resultatindikatorer som kan prövas i kommande uppföljning och utvärdering. Modellen har sin utgångspunkt i Ekonomistyrningsverkets verksamhetslogik. För att kunna genomföra en utvärdering enligt den modellen krävs dock att det finns relevanta mätinstrument och att mätningar även görs före projekttiden för att det ska gå att se om några förändringar har skett.

I den avslutande diskussionen lyfts bland annat att satsningen med engagemangsguider inte enbart har varit inriktad på att engagera nya målgrupper i föreningslivet. Vi lyfter också att föreningarna måste förändra sina arbetssätt så att trösklarna för medverkan i föreningslivet sänks. I samma kapitel visar vi även att engagemang kan ta sig olika uttryck genom till exempel frivilliga insatser eller andra insatser på olika nivåer inom en förening.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I Ungdomsstyrelsens regleringsbrev för 2010 (Integrations- och jämställdhetsdepartementet 2009) fick myndigheten i uppgift att fördela bidrag till verksamhet med engagemangsguider eller liknande metoder i enlighet med propositionen *En politik för det civila samhället* (2009/10:55). I uppdraget ingick också att återrapportera till Regeringskansliet om satsningen, vilket gjordes i rapporten *Så mycket bättre* (Ungdomsstyrelsen 2010). I regleringsbrevet för 2011 (Integrations- och jämställdhetsdepartementet 2010) fick myndigheten i uppdrag att fortsätta fördela bidrag till engagemangsguider. Även i detta uppdrag ingick att rapportera om vilka organisationer som beviljats bidrag, med vilka belopp samt resultat och slutsatser av satsningen. Detta resulterade i rapporten *Vägar till engagemang* (Ungdomsstyrelsen 2011).

Ungdomsstyrelsen fick 2012 (Utbildningsdepartementet 2011) ett fortsatt uppdrag att fördela bidrag till organisationer som vill jobba med engagemangsguider och liknande metoder av uppsökande karaktär bland unga i bostadsområden med låg organisationsgrad. För detta uppdrag disponerade Ungdomsstyrelsen 3 000 000 kronor. Myndigheten fick även i uppdrag att fördela bidrag till organisationer som vill jobba med engagemangsguider bland kvinnor och flickor i områden med lägre organisationsgrad och för detta ändamål disponerade myndigheten 7 000 000 kronor inom utgiftsområde 13 på anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder*, anslagsposten 11. Av medlen från denna anslagspost fick högst 10 procent användas för Ungdomsstyrelsens administrativa kostnader. Därmed hade myndigheten totalt 9 300 000 kronor att fördela till organisationer som ville jobba med engagemangsguider och liknande metoder av uppsökande karaktär.

I uppdraget ingick även att senast den 2 april 2013 redovisa till Regeringskansliet vilka organisationer som fått bidrag och med vilka belopp samt resultat och slutsatser av bidragsgivningen. Ungdomsstyrelsen ska också återrapportera vilka ungdomsorganisationer på lokal nivå som får statsbidrag för att arbeta med engagemangsguider och vilka som har nåtts av satsningen. Återrapporteringen sker i denna rapport. Vår ambition med rapporten är också att förmedla erfarenheter och kunskap om metoder för uppsökande verksamhet till aktörer som vill bedriva liknande projekt.

1.2 Disposition

Rapporten inleds med en beskrivning av vilka strategier och aktiviteter som Ungdomsstyrelsen använt sig av för att genomföra uppdraget. Därefter följer en redovisning av hur bidragen har fördelats och vilka resultat som bidragen lett till. I kapitel 5 redogör Ungdomsstyrelsen för en tänkbar modell för uppföljning av bidrag till verksamhet med engagemangsguider. Rapporten avslutas med ett resonemang om föreningslivets möjligheter att sänka trösklarna för nya målgrupper att engagera sig och om det är möjligt att mäta resultat från satsningen med engagemangsguider med hjälp av resultatindikatorer.

1.3 Underlag för rapporten

Grund för rapporten har främst varit Ungdomsstyrelsens regleringsbrev för 2012 (Utbildningsdepartementet 2011) och regeringens proposition 2009/10:55 *En politik för det civila samhället*. Rapporten är baserad på underlag från ansökningar samt dokumentation från redovisningar av verksamhet 2012 i form av nätverksträffar, intervjuer och den gemensamma webbplatsen för satsningen. Delar av det jämförande materialet har hämtats från de två tidigare rapporterna *Så mycket bättre* (Ungdomsstyrelsen 2011) och *Vägar till engagemang* (Ungdomsstyrelsen 2012). I kapitlet om resultatindikatorer har Ekonomistyrningsverkets idéskrift (2007) använts.

2 Hur vi genomfört uppdraget

2.1 Strategier

Ungdomsstyrelsen utlyste möjligheten att söka bidrag för verksamheten med engagemangsguider i två omgångar under 2012. I den första omgången under våren beviljades 7 830 000 kronor till sammanlagt 13 föreningar. Under hösten beviljades ytterligare 1 459 910 kronor till två föreningar.

Tanken var att fördela merparten av anslaget under våren till de föreningar som önskade fortsätta sina pågående projekt ytterligare ett år och att spara en mindre summa att fördela under hösten till nya aktörer som ansökte om bidrag för att arbeta med engagemangsguider eller liknanden metoder.

Rutiner för ansökan och redovisning av bidragen för satsningen med engagemangsguider följer i övrigt Ungdomsstyrelsens gemensamma rutiner för bidragshantering. På så sätt samordnas och effektiviseras bidragshanteringen.

2.2 Aktiviteter

Ungdomsstyrelsen genomförde i november 2012 en konferens för att sprida information och utbyta erfarenheter inom satsningen med engagemangsguider. Under konferensen, där cirka 60 personer deltog, fick flertalet projektorganisationer möjlighet att presentera sina arbeten med engagemangsguider. Tre organisationer presenterade sina projekt och berättade hur de lyckats i sitt arbete. Riksteatern berättade också om sin roll i satsningen och förklarade vilken roll nätverksträffar, lokala samverkansträffar och den gemensamma webbplatsen haft för satsningen med engagemangsguider.

Konferensen avslutades med en paneldiskussion om framgångsfaktorer och utmaningar kring metoden med engagemangsguider. Bland paneldeltagarna fanns en kommundiensteman, två samverkansföreningar och två engagemangsguider varav en från ett nytt projekt och en från ett treårigt fortsättningsprojekt.

I utvärderingen från konferensen framgick att de flesta av deltagarna hade ett bra helhetsintryck från konferensen. Majoriteten av dem ansåg också att kunskapen de fått från konferensen var användbar i deras egen organisation. Några av deltagarna tyckte dock inte att det hade framgått vad en engagemangsguide är och inte heller vad syftet med satsningen är. Denna synpunkt har återkommit under de tre år som Ungdomsstyrelsen har fördelat bidrag till engagemangsguider och myndigheten har förstått vikten av att vara tydlig med detta.

Utöver konferensen har Ungdomsstyrelsen också deltagit i de två nätverksträffar som Riksteatern anordnat under 2012. Nätverksträffarna ger projektorganisationerna tillfälle att träffas, utbyta erfarenheter och utbildas i metoder som är användbara i projekten. Ungdomsstyrelsen har deltagit i träffarna för att informera om satsningen.

2.3 Riksteaterns roll i satsningen

Riksteatern anordnade två nätverksträffar för projektledare och engagemangsguider i de pågående projekten under 2012. Vid den första nätverksträffen, 27–28 september, deltog 27 personer från 14 olika organisationer, inklusive Riksteatern och Ungdomsstyrelsen. Vid den andra nätverksträffen, 6–7 december, deltog 25 personer från sammanlagt 14 organisationer, inklusive Riksteatern och Ungdomsstyrelsen. Båda träffarna hölls i Stockholm. På dessa träffar fick deltagarna möjlighet att utbyta erfarenheter kring projektens framgångsfaktorer och utmaningar. De fick bland annat dela med sig av övningar och metoder som kan vara användbara i det lokala arbetet som engagemangsguide och diskutera jämställdhetsfrågor inom projektets ram. Ungdomsstyrelsen har även deltagit på träffarna för att bland annat informera om hur projektredovisningar ska skrivas.

Under nätverksträffarna fick projektledarna och engagemangsguiderna också delta i workshops och utbildningar som var relevanta för projekten. Vid den första träffen deltog Hanna Hallin från *Sektor 3* och pratade om förutsättningarna för och betydelsen av ideella organisationer. Under den andra nätverksträffen berättade bland annat Riksteaterns projektledare om social redovisning och hur projekten kan dra nytta av detta. Vid denna träff höll även *Frankel & Friends* en workshop om hur man skapar hållbara projekt genom dynamisk projektledning. Engagemangsguiderna fick konkreta verktyg för hur deras projekt kan få längre livslängd och ökad genomslagskraft med hjälp av metoden.

Vid varje nätverksträff hade deltagarna möjlighet att lämna utvärderingar. Dessa visade att 95 procent av deltagarna tyckte att den första träffen hade varit bra eller mycket bra. Motsvarande siffra för den andra träffen var 100 procent. Svarsfrekvensen var 88 procent för den första och 95 procent för den andra träffen. Svartalantiven var *dålig, mindre bra, ok, bra* och *mycket bra*. Två av höjdpunkterna på träffarna som angavs var att föreläsarna bidrog med konkreta och användbara metoder och att deltagarna fått möjlighet att utbyta erfarenheter. Några av deltagarna frågade efter fler projektpresentationer, för att kunna utbyta erfarenheter om bland annat metoder, och fler diskussioner i helgrupp. Dokumentationen av nätverksträffarna lades också ut på Riksteaterns webbplats för satsningen på engagemangsguider, <http://engagemangsguider.riksteatern.se>. På webbplatsen finns också information om de olika projekten med aktuella händelser och artiklar om projekten.

En annan roll som Riksteatern haft i projektet är att kommunicera om satsningen på nationell nivå vid konferenser och i andra sammanhang av betydelse för satsningen. Riksteatern har också dokumenterat övergripande erfarenheter av projektet och rapporterat till Ungdomsstyrelsen samt kontinuerligt informerat engagemangsguiderna om andra relevanta projekt, konferenser och liknande som kunnat vara av intresse för dem. Förutom att genomföra nätverksträffar och att uppdatera webbplatsen, har Riksteaterns projektledare till denna rapport intervjuat tre projektledare eller engagemangsguider samt representanter från samarbetspartner till ett av projekten. Intervjuerna presenteras i avsnitt 4.3.

3 Fördelning av bidragen

3.1 Bedömningsgrunder

Under 2012 inkom totalt 35 ansökningar om bidrag till verksamhet med engagemangsguider eller liknande metoder. I bedömningen av ansökningarna tog Ungdomsstyrelsen hänsyn till föreningarnas kapacitet att driva projekt, huruvida föreningarna ska samarbeta med andra aktörer, om och hur föreningarna ska sprida sina erfarenheter, föreningarnas intentioner att ta fram ny kunskap och projektets lokala förankring i kommunen. För de föreningar som sökte stöd för att fortsätta sina projekt tog vi även hänsyn till redovisningar från 2011 års projekt med engagemangsguider. Vi försökte fördela de beviljade projekten över hela landet. De projekt som fick avslag hade brister i en eller flera av dessa bedömningsgrunder.

År 2012 hade Ungdomsstyrelsen totalt 9 300 000 kronor att fördela till verksamhet med engagemangsguider. Totalt fördelades 9 289 910 kronor. Summorna som delades ut till organisationerna var mellan 240 000 och 964 000 kronor. Vid bidragsgivning prioriterar Ungdomsstyrelsen i regel fortsättningsprojekt för att organisationerna ska ges möjlighet att utveckla sina redan påbörjade projekt. Totalt ansökte 35 organisationer om medel och 15 av dessa beviljades. Av de 35 ansökningarna kom 24 från organisationer som inte tidigare sökt detta bidrag. Tre av de nya organisationerna fick bifall. Elva organisationer ansökte om att fortsätta sina projekt och av dessa beviljades alla bidrag.

Bland ansökningarna fanns en kvinnoorganisation. Denna beviljades inte bidrag, men det var fem föreningar som fick bidrag för att specifikt arbeta mot målgruppen flickor/kvinnor.

Samtliga tre ungdomsorganisationer som ansökte om bidrag fick bifall. Dessa är Föreningen Nordens Ungdom, KFUM och Unga Örnar.

Riksteatern beviljades bidrag för att synliggöra och sprida metoder och arbetssätt kring engagemangsguidesverksamhet. Detta har skett genom nationella träffar samt genom sammanställning och dokumentation av erfarenheter. Projektet har genomförts i samverkan med ett större antal lokala föreningar och kommuner där engagemangsguidesprojekt bedrivs.

I bilaga 3 finns en kort beskrivning av varje projekt med tänkt målgrupp och tänkta samverkanspartner samt vilka konkreta mål föreningen ställde upp i samband med ansökan.

3.2 Beviljade bidrag

Av tabell 3.1 och tabell 3.2 framgår vilka organisationer som beviljades bidrag och med vilka belopp. Eftersom de beviljade projekten finansierades från två olika anslagsposter så presenteras en tabell för varje anslagspost. Tabell 3.3 illustrerar vilka föreningar som fick bidrag under ett respektive två och tre år. Av tabell 3.4 framgår att det kom in betydligt fler ansökningar 2010 än 2011 och 2012, vilket sannolikt berodde på att satsningen var ny och uppmärksammades i medierna. Första året var det dock många fler ansökningar som inte låg inom ramen för syftet med bidraget och därför inte beviljades bidrag. Eftersom myndigheten inför det andra och tredje året hade längre tid och fler möjligheter att informera om bidragets syften och villkor, så låg de inkomna ansökningarna i högre grad i linje med dessa. Den sammanlagda summan att fördela har minskat med cirka 2 miljoner kronor under 2012 jämfört med föregående år.

Tabell 3.1 Stöd till engagemangsguider från anslagsposten Statligt stöd till organisationers arbete för barn och ungdomar på lokal nivå 2012

Organisation	Bidragsbelopp (kr)
FC Linköping	500 000
Föreningen Nordens Ungdom	475 000
KFUK-KFUM Sverige	964 000
Rädda Barnen	930 000
Unga Örnar Luleå*	131 000
Summa	3 000 000

* Samma projekt som i tabell 3.2, men fördelat på två budgetposter

Tabell 3.2 Stöd till engagemangsguider från anslagsposten Särskilda jämställdhetsåtgärder 2012

Organisation	Bidragsbelopp (kr)
ABF Malmö	800 000
Fanzingo	819 910
Fisksätra Folkets Hus	642 000
Hallunda-Norsborgs Föreningsråd	495 000
Hidde Iyo Dhaqan	400 000
IFK Öxnehaga	240 000
Individuell Människohjälp, Stockholm	400 000
Individuell Människohjälp, Landskrona	585 000
Malmö Ideella Föreningars Paraplyorganisation(MIP)	450 000
Riksteatern	949 000
Unga Örnar Luleå*	509 000
Summa	6 289 910

* Samma projekt som i tabell 3.1, men fördelat på två budgetposter

Tabell 3.3 Jämförande tabell över fördelade bidrag 2010–2012

Organisation	Beviljat 2010 (kr)	Beviljat 2011 (kr)	Beviljat 2012 (kr)
ABF i Malmö	639 000	930 000	800 000
Borås Allmänna Idrottsklubb	600 000	0	0
Fanzingo	0	0	819 910
FC Linköping United	0	500 000	500 000
Fisksåtra Folkets Hus	300 000	361 000	642 000
Föreningen Nordens Ungdomsförbund	0	0	475 000
Gottsunda Teater Ideella Förening	400 000	776 000	0
Göteborgs Räddningsmission	660 000	510 000	0
Hallunda-Norsborgs föreningsråd	500 000	600 000	495 000
Hidde Iyo Dhaqan	885 000	590 000	400 000
IFK Öxnehaga	0	380 000	240 000
IKF Trollhättan	876 000	0	0
Individuell Människohjälp, Göteborg	200 000	0	0
Individuell Människohjälp, Landskrona	0	600 000	585 000
Individuell Människohjälp, Stockholm	0	0	400 000
Intresseföreningen Tallgården	800 000	0	0
Jönköpings Internationella Röda Korskrets	300 000	0	0
KFUK-KFUM Sverige	0	614 000	964 000
Landskronas Idrottsförenings samorganisation	453 000	0	0
MIP	470 000	500 000	450 000
Näsby IF	335 000	0	0
Riksteatern	395 000*	960 000	949 000
Rinkeby Folkets Husförening	1 200 000	850 000	0
Rädda Barnen	0	0	930 000
Studieförbundet i Gävle	300 000	450 000	0
Svenska Celiakiungdomsförbundet	700 000	600 000	0
Unga Örnar Luleåkretsen	400 000	450 000	640 000
Uppsala föreningsråd	800 000	0	0
Västerbottens Idrottsförbund	382 000	0	0
Summa	11 595 000	9 671 000	9 289 910

*Riksteatern beviljades dessutom 405 000 kronor från stödformen Ungas fritid och organisering för samordnande verksamhet med engagemangsguider.

Tabell 3.4 Jämförbar resultatinformation för 2010–2012

Engagemangsguider	2012				2011				2010			
	Antal			Beviljat Bidrag (kr)	Antal			Beviljat Bidrag (kr)	Antal			Beviljat Bidrag (kr)
	sökt	beviljat	avslag		sökt	beviljat	avslag		sökt	beviljat	avslag	
Med medel från: Ungdomsverksamhet på lokal nivå	*	4	*	3 000 000	*	5**	*	3 264 900	*	11	*	7 995 000
Med medel från: Särskilda Jämställdhetsåtgärder	*	11***	*	6 289 910	*	11**	*	6 406 100	*	10	*	3 600 000
Summa	35	15	20	9 289 910	37	16**	21	9 671 000	91	21	70	11 595 000

* Vid ansökningstillfället angav inte föreningarna från vilken anslagspost som bidraget söktes. Därför kan det inte preciseras i tabellen.

** Två föreningar har beviljats bidrag från båda anslagsposterna för ett och samma projekt.

*** En förening har även beviljats bidrag med medel från Ungdomsverksamhet på lokal nivå.

4 Resultat och slutsatser av bidragsgivningen

4.1 Redovisade projekt

Ett krav för att få bidrag var att organisationerna skulle lämna en ekonomisk redovisning av hur de använt bidraget och en redogörelse för vilka resultat de uppnått i förhållande till projektets mål och syften. Detta skulle ske senast tre månader efter att projektet avslutats. Därutöver uppmanades föreningarna att senast den 1 februari 2013 lämna en delrapport som skulle ligga till grund för denna rapport.

Tiden för projektslut varierar från maj 2013 till januari 2014 beroende på tidpunkt för beslut och när föreningarna hade möjlighet att sätta igång sina projekt. I bilaga 1 finns de frågor som föreningarna skulle svara på i samband med delredovisningarna.

Utifrån svaren i 14 inlämnade delrapporter från föreningarna redovisar vi projektens resultat.

4.2 Sammanställning av resultat

Här presenterar vi hur föreningarna har använt bidragen och vilka resultat verksamheten har lett till.

Samverkanspartner

I stort sett samtliga projekt var inriktade på kontakter med kommunala aktörer och andra föreningar samt på uppsökande arbete i den lokala stadsdelen, vilket helt ligger i linje med syftet med satsningen. Exempel på kommunala aktörer som var involverade är skolor, fritidsförvaltningar, stadsdelsförvaltningar och fältverksamheter. Det förekom också kontakter med bibliotek och socialtjänster. Några kommuner har särskilda befattningshavare som integrationsamordnare, jämställdhetsombud och folkhälsosamordnare, vilka har varit samverkanspartner. I Malmö har särskilda områdeskoordinatorer i de så kallade områdesprogrammen haft stor betydelse i samarbetet.

Sammanlagt var cirka 190 föreningar involverade i projekten, varav 12 ungdomsorganisationer, 8 kvinnoorganisationer och 30 idrottsorganisationer. De ungdomsorganisationer som fanns med var scoutföreningar, KFUM, Aktiv Ungdom, Röda Korsets Ungdomsförbund, Liberala Ungdomsförbundet och Moderata Ungdomsförbundet. Vanligaste samarbetspartnerna var scoutföreningar och KFUM. Övriga samverkande föreningar var i huvudsak lokala föreningar och i några fall studieförbund. Exempel på aktiviteter som genomfördes i samverkan med andra föreningar var prova på-verksamhet, idrott, dans, musik, bildningsverksamhet, nätverksträffar samt deltagande i styr- och referensgrupper.

Uppsökande verksamhet

Den uppsökande verksamheten skedde främst på skolor, men även på andra mötesplatser för ungdomar. Till exempel skedde det uppsökande arbetet inriktat på kvinnor genom kyrkan, trossamfund, undervisning i svenska för invandrare (sfi) och i samband med olika evenemang. Flera projekt redovisade att de även har bedrivit uppsökande arbete utanför stadsdelen. I de fall sådan verksamhet förekom var projekten till exempel inriktade på nyanlända ungdomar i olika stadsdelar i kommunen.

Inriktning på aktiviteter

Ungefär 75 procent av projekten redovisade att de haft aktiviteter i samband med evenemang och öppna möten för att nå nya målgrupper. Det har även i flertalet projekt funnits inslag av olika sätt att informera om projektet och få uppmärksamhet i medierna. Flera uppmärksammade tidningsartiklar visar att det finns intresse från de lokala medierna för satsningar av det här slaget.

Cirka hälften av projekten hade aktiviteter inriktade på att framställa rapporter eller skrifter, främst metodmaterial men även annat informationsmaterial. Nio projekt var särskilt inriktade på att nå flickor och/eller kvinnor varav sex redovisade att verksamheten var inriktad på vuxna kvinnor. Övriga projekt var inriktade på ungdomar oavsett kön. Tre av projekten hade övervägande andel pojkar involverade i verksamheten.

Projektledare och engagemangsguider

De flesta projekt hade en heltidsanställd eller ett par deltidsanställda projektledare. I några fall fungerade dessa projektledare även som engagemangsguider. Engagemangsguiderna var i övrigt antingen arvoderade för speciella insatser eller utförde ideellt arbete. Organisationen *Individuell Människohjälp* använde sig till exempel av volontärer i sina projekt.

Målgrupper

Under 2012 nådde satsningen uppskattningsvis 7 000 ungdomar och kvinnor. Av dessa var ungefär 1 300 vuxna kvinnor och 3 800 flickor. Sättet att nå ut till målgruppen varierade från ett direkt uppsökande arbete som beskrivits ovan till informationsblad, webbsidor, lokala och sociala medier. Det var omkring 2 600 deltagare i de aktiviteter som anordnades av projekten, det vill säga 37 procent av de som projekten nådde. De vuxna kvinnorna utgjorde 10 procent, flickorna 64 procent och pojkarna 26 procent.

Föreningarna har svårt att få fram uppgifter på hur många av de som deltagit i aktiviteterna som blivit medlemmar. Det är också sällsynt att några mätningar av föreningstillhörighet sker före, under och efter projekttiden. I sina delredovisningar har ändå sju av projektorganisationerna uppskattat att 176 personer har blivit medlemmar i en förening genom projektet. Det innebär att genom dessa sju projekt har 12 procent av de som deltagit i aktiviteterna blivit medlemmar i någon förening. Uppgifterna har de till exempel fått fram genom den egna eller den samverkande föreningens medlemsregister, genom ungdomsledare eller genom dialog med deltagare och föreningar. På frågan om hur många de anser har engagerat sig på annat sätt än genom direkt medlemskap i en förening svarade åtta projekt att totalt cirka 700 personer har gjort det. I fyra av projektredovisningarna framgår att det genom deras projekt har skapats nya föreningar eller andra organisatoriska grupperingar.

Enligt regeringens skrivelse *En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032* (2011/12:56) ska Ungdomsstyrelsen även redovisa om romer som bor på de orter där projekten bedrivits och som tillhör målgruppen har nåtts av insatsen.

Projektorganisationerna har mestadels svarat att de inte har ställt frågor om etnisk tillhörighet till deltagarna och därför kan de inte svara på hur många romer de har mött. De kan bara dokumentera etnicitet om deltagarna själva väljer att berätta det. Det är möjligt att romer har nåtts av projekten men sådana uppgifter finns vanligtvis inte dokumenterade. I Öxnehaga har de gjort en inventering och konstaterat att det inte bor några romer i området. Projektet i Skäggetorp uppskattar att de nått ett 20-tal romer i sitt projekt och föreningen Hidde Iyo Dhaqan som verkar i delar av Malmö uppskattar att de nått ungefär samma antal romer genom sitt projekt.

4.3 Riksteaterns intervjuer

Riksteatern har intervjuat projektledare och engagemangsguider från tre projekt: ABF Malmö, Fisksätra Folkets Hus och IFK Öxnehaga. Samtliga projekt har pågått i tre år.

Kontakt med målgruppen

Alla engagemangsguiderna menar att det har tagit tid att skapa och etablera ett förtroende hos målgruppen. Ju längre tid projektet pågått, desto bättre har de lyckats med att nå ut till personer i målgruppen som är svåra att få kontakt med. Några upplever sig också ha fått större förståelse för hur verksamheten kan utformas.

Framgångar

Engagemangsguiderna berättade också om vilka insatser de bedömde som projektens största framgångar. De flesta ansåg det vara verkningsfullt att ha tålamod med målgruppen. Det tar tid att bygga upp ett förtroende och att få in målgruppen i projektet. Alla engagemangsguider tyckte också att en god relation med samverkande föreningar har stor betydelse. Genom att vara tydlig med att projektet ska matcha ihop personer med befintlig verksamhet, och inte starta egen verksamhet, kan man undvika att föreningarna upplever det som en konkurrenssituation. Även att kommunicera tydligt vad projektet gör och att framhålla att projektet är en resurs för området anses vara effektivt för att involvera till exempel kommunen i projektet.

Utmaningar

I intervjuerna framgick det också vilka utmaningar engagemangsguiderna har stött på under projektens gång. En vanlig utmaning är att målgruppen är svår att engagera i föreningslivet. I vissa fall fanns det en rädsla för att registrera sig, men också en rädsla för att ett medlemskap i en förening ställer krav på motprestation. Många vet inte heller vad de vill engagera sig i oavsett om de känner till utbudet av fritidsaktiviteter eller inte. Kontakten med föreningar nämndes också som en utmaning. Alla föreningar tar inte emot nya frivilliga på ett bra sätt, till exempel genom att visa svalt intresse, och detta drabbar både den frivillige och projektets trovärdighet.

Engagemangsguiderna ser det som viktigt att få kontakt med rätt personer i föreningarna, men det är inte alltid lätt utan upplevs som slumpmässigt. Ett projekt tycker att samordningen mellan olika instanser, till exempel försäkringskassan och socialkontoret, är bristfällig. Även det faktum att socialkontoret kan begränsa möjligheten för ungdomar att delta i aktiviteter, då de antingen kan välja att neka eller välja att ge bidrag till en fritidsaktivitet, upplevs som en utmaning.

Hållbara projekt

Av intervjuerna framgår också att engagemangsguiderna är måna om att verksamheten ska fortsätta efter projektens slut. Ett projekt, som har tjejer som målgrupp, har spridit kunskap om jämställdhet bland samarbetsorganisationerna för att projektet ska vara hållbart. I två av projekten har personer i målgruppen startat egna verksamheter eller grupper som kommer att driva delar av projektet framåt. I ett fall kommer några i gruppen att dela på en tjänst som bekostas av kommunen. Kommunen kommer sektorsövergripande att finansiera fortsättningen av stora delar av projektet och vill tillsammans med engagemangsguiderna komma fram till en långsiktig lösning. Ett annat projekt kommer antagligen att söka medel för att kunna fortsätta med delar av verksamheten. En av engagemangsguiderna är fortsatt anställd efter projektens slut, vilket gör det möjligt att behålla frågor om jämställdhet högt upp på agendan.

Aktiva icke-medlemmar

Engagemangsguiderna i de tre projekten skulle vilja redovisa mer om de kvalitativa resultaten till Ungdomsstyrelsen. De svarar gärna på frågor om målgruppens upplevelser och lärdomar samt om de processer de sett hos målgruppen. Engagemangsguiderna menar att många som är engagerade inte är medlemmar i en förening och därför vill de också redovisa aktiva icke-medlemmar till Ungdomsstyrelsen. Anledningar till att inte bli medlem kan vara många, till exempel brist på kunskap, föreningsvana, att man inte får för familjen eller att man inte har råd. Vissa tycker inte att det är viktigt att vara medlem i en förening. Några engagemangsguides menar att föreningsformen är bra för att den är långsiktig, men att det kan finnas en rädsla för att långsiktigheten binder upp en.

Nyttiga synergieffekter

I anslutning till ABF:s projekt i Malmö har också en av samarbetspartnerna intervjuats. Det är påverkansgruppen *Engagerad i Malmö* (EIM) vars främsta uppgift är att få tjejer att engagera sig och ta plats i samhället. De ser projektet med engagemangsguides som ett stöd till tjejerna att förverkliga sina önskningar om att kunna påverka sin fritid. Eftersom syftet med EIM:s verksamhet ligger i linje med engagemangsguidesprojektet som ABF bedriver har flera synergieffekter av deras verksamheter blivit synliga, bland annat genom gemensamt lokalutnyttjande och genomförande av verksamhet för nya målgrupper. Detta har genererat ny kunskap om det lokala föreningslivet och inneburit att den egna verksamheten utvidgats.

4.4 Jämförande resultat och slutsatser

Vid en jämförelse med tidigare projektår har det totala antalet föreningar som varit involverade i satsningen minskat. I samband med att fem engagemangsguidesprojekt som bedrivit verksamhet i två år avslutades efter 2011 års mätning, minskade antalet samverkande föreningar med 61 stycken. De fyra nya projekt som startade efterföljande år medförde dock att det tillkom 28 nya föreningar.

Vid en jämförelse av de projekt som 2012 var inne på sitt tredje projektår ser vi att det förekommit både en ökning och en minskning av antalet involverade föreningar i projekten. Den största ökningen respektive minskningen har varit i de två paraplyorganisationerna Hallunda-Norsborgs föreningsråd och Malmö Ideella föreningsars paraplyorganisation MIP. Det är också MIP som har den största andelen av involverade föreningar i satsningen. Slutsatsen av detta kan vara att antalet involverade föreningar skiftar beroende på vilken fas i projektarbetet som den projektägande föreningen befinner sig i.

Ungdomsstyrelsen har uppmanat föreningar i såväl pågående som nya projekt att också vända sig till vuxna kvinnor i enlighet med regleringsbrevet för 2012. Detta har resulterat i att det tillkommit projekt som helt eller delvis vänder sig till vuxna kvinnor med sin verksamhet. Antalet kvinnor som projekten har nått och som deltagit i verksamheten har därmed ökat.

Antalet projektägande ungdomsorganisationer som haft verksamhet under 2011 respektive 2012 är oförändrat tre stycken. Svenska Celiakiungdomsförbundet avslutade sitt projekt och Föreningen Nordens Ungdom påbörjade sitt projekt. KFUM är inne på sitt andra projektår och Unga Örnar på sitt tredje.

Vid en jämförelse mellan projektredovisningarna från 2011 och 2012 ser vi dock att andelen involverade ungdomsorganisationer av totala andelen involverade föreningar ökade från 5 till 10 procent.

Utveckling tar tid

En slutsats är att det går att se en utveckling av verksamhet med engagemangsguider när projekten har haft möjlighet att pågå under flera år. Det har visat sig att trots intensivt informationsarbete om satsningen, har många ändå svårt att förstå vad det innebär att arbeta med engagemangsguider som metod i ett uppsökande arbete. I en av intervjuerna framgår att det är viktigt att vara tydlig med att projektarbetet inte innebär att göra nya aktiviteter som konkurrerar ut befintlig verksamhet, utan att det är ett matchningsarbete som gäller. Det finns en risk att entusiastiska engagemangsguider gärna vill ordna egna aktiviteter för att få målgruppens förtroende, men det bör i så fall bara ske i ett inledningsskede för att sedan övergå till att guida in målgruppen i annan verksamhet eller stimulera dem till att starta nya verksamheter eller föreningar.

Matchning strategiskt

En annan risk är att engagemangsguider fastnar i att engagera målgruppen för att sedan upptäcka att det inte finns föreningar som är beredda att ta emot nya grupper. Det framgår av flera redovisningar och den stora utmaningen är att på ett strategiskt sätt arbeta tillsammans inom föreningslivet för att se över deras interna arbete. Lokala föreningar behöver ställa sig frågan om de vill ta in fler medlemmar och om de har kapacitet för det. Riksorganisationer behöver fundera på hur de kan stimulera och stödja ett lokalt engagemang.

De flesta projekt utgick från ett lokalt behov och verksamheten genomfördes inom ett begränsat geografiskt område. Ett par projekt vände sig till nyanlända i en stad och riktade sig därmed i stor utsträckning mot skola och särskilt boende. Två organisationer hade verksamhet i flera geografiska områden. Det var Föreningen Nordens Ungdom som hade verksamhet i Västerås och Gävle och KFUM som hade verksamhet i Skellefteå, Biskopsgården i Göteborg och Skärholmen/Bredäng i Stockholm. Projekten skiljer sig åt då de har haft olika utgångspunkter i sina verksamheter, något som också påverkar resultaten.

Anställd personal eller ideella krafter?

KFUM har till exempel tagit lärdom från sitt första projektår då de hade en anställd projektledare placerad centralt och den lokala verksamheten endast byggde på ideella krafter. De ideella krafterna hade svårt att nå ut och komma igång med projekten och KFUM insåg att det även behövdes anställda projektledare eller engagemangsguider lokalt för att få kontinuitet i verksamheten. KFUM har därför under det andra projektåret använt bidraget till att ha anställda ute i de lokala föreningarna och endast en mindre del av bidraget har använts till en central projektledare för samordningen av projekten. Av detta kan vi dra slutsatsen att en långsiktig verksamhet inte enbart kan bäras av ideella krafter. Det behövs både anställda och ideellt verksamma personer för att utveckla verksamhet och stimulera till engagemang.

5 Modell för resultatindikatorer

I de två tidigare rapporterna om bidragsgivningen till engagemangsguider framgår att Ungdomsstyrelsen anser att det är svårt att uttala sig om huruvida de resultat som är uppnådda efter projektidens slut kan ses som långsiktiga. Det långsiktiga resultatet märks först efter flera år (Ungdomsstyrelsen 2011, 2012). En modell för att undersöka resultatet mot ett uppsatt mål är den som Ekonomistyrningsverket (2007) beskriver i sin idéskrift om resultatindikatorer. Efter tre års bidragsgivning till projekt med engagemangsguider vill Ungdomsstyrelsen pröva hur en modell för uppföljningen av bidragsgivningen till dessa skulle kunna se ut.

Enligt Ekonomistyrningsverket (2007) används resultatindikatorer som stöd för att bedöma effekter i förhållande till en myndighets uppställda mål. Resultatindikatorer används när ett resultat inte kan mätas på ett entydigt sätt. Styrkan med indikatorerna är att de kan säga om målet är uppfyllt eller på väg att uppfyllas. Dock säger de inget om i vilken utsträckning som en myndighets verksamhet har bidragit till att uppfylla målet (Ekonomistyrningsverket 2007).

Ekonomistyrningsverkets modell för resultatindikatorer och resonemangen bakom denna beskrivs här i korthet och utifrån detta presenterar Ungdomsstyrelsen ett förslag på hur modellen kan användas för att mäta utvecklingen mot målet med engagemangsguider. Modellen bygger på att vi kan beskriva verksamheterna på ett systematiskt sätt enligt en teori om verksamhetslogik.

5.1 Verksamhetslogik

Verksamhetslogiken utgår från det långsiktiga målet med bidragsgivningen till engagemangsguider och den förändring som Ungdomsstyrelsens verksamhet ska bidra till. Myndigheten beskriver sedan systematiskt alla steg i kedjan för hur målet kan uppnås, vilka resurser som finns, vilka aktiviteter som ska genomföras, vilka prestationer aktiviteterna leder till samt vilka förväntade effekter dessa får på lång, medellång respektive lång sikt.

Resultatindikatorer behövs för alla nivåer i kedjan för att bedöma om det yttersta målet har förutsättningar för att uppfyllas på lång sikt (Ekonomistyrningsverket 2007). Syftet med bidraget till engagemangsguider och liknande metoder är enligt *En politik för det civila samhället* (prop. 2009/10:55) att stimulera de som bor i områden med lägre organisationsgrad, särskilt ungdomar och kvinnor, till kontakter med det civila samhällets organisationer inom skilda verksamhetsområden. I verksamhetslogiken nedan har vi fokuserat på ungdomar för att förenkla exemplet.

- Resurser (pengar, personal, inkomna ansökningar)
- Aktiviteter (handläggning, utbetalning av bidrag)
- Prestationer (de beviljade projekten genomförs)
- Effekter på kort sikt (målgruppen kommer i kontakt med föreningslivet, föreningarna kommer i kontakt med målgruppen)
- Effekter på medellång sikt (målgruppens attityd till föreningslivet ändras, föreningarnas attityd till målgruppen ändras)
- Effekter på lång sikt (målgruppen engagerar sig i föreningslivet, föreningarna sänker trösklarna till ideellt engagemang för målgruppen).

Ungdomsstyrelsen har möjlighet att direkt påverka de tre första stegen i modellen, det vill säga resurser, aktiviteter och prestationer. I de följande stegen i effektkedjan, har myndigheten däremot ingen kontroll över vad som sker. Enligt Ekonomistyrningsverket (2007) är en utmaning med verksamhetslogiken att fastställa hur långt ansvaret för det önskade förändrade tillståndet kan sträcka sig, det vill säga i vilken utsträckning kan Ungdomsstyrelsen påverka att ungdomar engagerar sig?

Mellan alla steg i verksamhetslogiken finns antaganden om orsakssamband. En noggrann redogörelse över vilka tänkta samband och antaganden som ligger till grund för det önskade resultatet underlättar valet av resultatindikatorer (2007). I exemplet ovan kan några sådana antaganden vara att:

- de projekt som får bifall har möjlighet att nå ungdomar i bostadsområden med lägre organisationsgrad.
- ungdomar som projektet avser att nå vill delta i föreningslivet, men av olika anledningar gör de inte detta.
- ungdomars inställning till föreningslivet ändras till det positiva då de kommer i kontakt med föreningar.
- föreningslivets inställning till ungdomar som vanligtvis inte är engagerade blir positiv då de kommer i kontakt med målgruppen.
- ungdomar engagerar sig i föreningslivet eftersom deras inställning till detta ändras.
- föreningar önskar att göra det enklare för ungdomar utan föreningsvana att engagera sig.
- då ungdomar kommer i kontakt med föreningslivet är det lättare att engagera dem.
- om föreningslivet gör det enklare för ungdomar att engagera sig leder det till att fler engagerar sig.

5.2 Val av resultatindikatorer

Verksamhetslogiken är en förutsättning för modellen med resultatindikatorer som nu redovisas. Modellen består av fyra moment: mål, resultatindikator, utgångsläge och etappmål.

Utifrån redogörelsen av Ekonomistyrningsverkets modell följer nu ett förslag på resultatindikatorer för bidragsgivningen till verksamhet med engagemangsguider. I modellen nedan har Ungdomsstyrelsen återigen fokuserat på ungdomar för att förenkla exemplet.

Mål

Med detta moment menas att fastställa det långsiktiga målet, i detta fall att få fler deltagare till civilsamhällets organisationer bland ungdomar som inte varit aktiva i en förening förut. Utöver det långsiktiga målet fastställs även målen på kort respektive medellång sikt.

Regeringens mål med bidraget till engagemangsguider beskrivs i propositionen *En politik för det civila samhället*:

Dessa metoder [engagemangsguider eller liknande metoder av uppsökande karaktär] bör syfta till att genom uppsökande verksamhet stimulera boende i områden med lägre organisationsgrad, särskilt ungdomar och kvinnor, till kontakter inom det civila samhällets organisationer inom skilda verksamhetsområden. (prop. 2009/10:55, s. 119)

Syftet med verksamheten förtydligas ytterligare i propositionen:

”Syftet med verksamheten bör vara att trösklarna till ideellt engagemang och nya nätverk ska sänkas för personer som annars inte skulle ha sökt sig till sådan verksamhet.” (prop. 2009/10:55, s. 120).

Som det uttrycks i *En politik för det civila samhället* (prop. 2009/10:55) är det långsiktiga målet med bidragsgivningen att sänka trösklarna till ideellt engagemang och nya nätverk för personer som annars inte sökt sig till sådan verksamhet. I denna rapport har vi valt att kalla målet *Sänka trösklarna till ideellt engagemang för målgruppen*. Målet på medellång sikt är att stimulera de som bor i områden med lägre föreningsgrad, och i vårt exempel ungdomar, till kontakter inom det civila samhällets organisationer inom skilda verksamhetsområden. Ungdomsstyrelsen har valt att tolka detta mål som att ungdomar ska engagera sig i projekten med engagemangsguider och målet formuleras då som *Målgruppen engagerar sig i projekten*. Det kortsiktiga målet, som är en fortsättning för att de andra målen ska uppfyllas, blir då att ungdomar ska komma i kontakt med projekten.

Några exempel på målformuleringar:

- **Mål på lång sikt:**
 - Föreningar ska sänka trösklarna till ideellt engagemang för målgruppen.
 - Målgruppen ska engagera sig i föreningslivet.
- **Mål på medellång sikt:**
 - Föreningar ska verka för att målgruppen engagerar sig ideellt.
 - Målgruppen ska engagera sig i projekten.
- **Mål på kort sikt:**
 - Projektorganisationer ska nå ut till målgruppen.
 - Målgruppen ska komma i kontakt med projekten.

Resultatindikatorer

I det andra momentet ska mått tas fram i form av resultatindikatorer. Måtten används i bedömningen av framgång i förhållande till målet med bidraget till engagemangsguider. En resultatindikator är ett mått på att något har hänt, men inte på varför det har hänt. En sådan indikator mäter alltid bara en avgränsad del av ett mål och används när resultatet inte kan mätas på ett entydigt sätt. Resultatindikatorer väljs för målen på kort, medellång respektive lång sikt. Ekonomistyrningsverket ger förslag på tre frågor som myndigheten kan ställa för att underlätta valet av resultatindikatorer. Dessa är:

- 1) Vad ska resultatindikatorerna fokusera på i förhållande till målet?
- 2) Vilka aspekter ska mätas av det tillstånd som ska förändras?
- 3) Vilka är mottagarna av informationen?

Enligt Ekonomistyrningsverket är det fördelaktigt att välja resultatindikatorer som mäter olika aspekter av målet (2007).

Vilka indikatorer kan Ungdomsstyrelsen använda sig av för att undersöka om det har skett en förändring och om det långsiktiga målet är på väg att uppfyllas eller har uppfyllts? I verksamhetslogiken har vi diskuterat lämpliga resultatindikatorer i effektkedjan. En direkt indikation är hur många i målgruppen, i detta fall ungdomar som bor i områden med lägre föreningsgrad, som nås av projekten.

Om projekten når ut till ett ”acceptabelt” antal ungdomar är det intressant att undersöka hur många av dessa som engagerar sig i projektet, till exempel hur många som har deltagit i någon aktivitet, slussats vidare av engagemangsguiderna eller startat egen verksamhet. Blir resultatet av en sådan undersökning positivt är det också intressant att undersöka hur målgruppen respektive föreningarna har upplevt och påverkats av projektet.

För att hänvisa till att ungdomarna har påverkats av projektet respektive att föreningarna har påverkats i sitt möte med målgruppen krävs en utvärdering som också tar hänsyn till andra faktorer som kan ha inverkat. Undersökningen kan till exempel utgöras av enkäter eller fokusgrupper för att mäta om målgruppen har en positiv erfarenhet av att engagera sig och om de anser att det har varit lätt att engagera sig ideellt.

Det är också relevant att undersöka om föreningarna har en positiv erfarenhet av att engagera målgruppen eftersom detta kan säga något om föreningarna är villiga och har förutsättningar att sänka trösklarna. Slutligen är det också av intresse att undersöka om föreningarna anser att de har sänkt trösklarna till engagemang.

I samband med valet av dessa resultatindikatorer kan vi också identifiera datakällor för de resultatindikatorer som ska användas. Data för resultatindikatorerna på lång, medellång och kort sikt är svåra för Ungdomsstyrelsen att mäta i och med att dessa uppgifter hämtas från områdena som projekten verkar i.

Data för resultatindikatorerna samlas därför med fördel in av projektorganisationerna under projektets gång. Organisationerna kan föra statistik över hur många i målgruppen projektet har nått. Här kan Ungdomsstyrelsen bestämma att till exempel endast de personer som organisationen har nått fysiskt (och inte genom exempelvis en internetsida) ska räknas med. Projektorganisationerna kan också ge uppgifter om hur många som har deltagit i någon (en samarbetsförenings) aktivitet, hur många de har slussat vidare till någon verksamhet och hur många som har startat en egen verksamhet. Data till resultatindikatorerna på lång sikt samlas också in av projektorganisationerna i form av enkätsvar.

Data som projektorganisationerna lämnar till myndigheten är så kallade sekundärdata. Ekonomistyrningsverket beskriver flera risker med att använda sig av sådana sekundärdata (2007). För att minimera riskerna med att uppgifterna är missvisande eller felaktiga kan myndigheten ta fram standardiserade formulär som projektorganisationerna ska använda sig av när de samlar in data. För att minimera bortfall av data kan Ungdomsstyrelsen kräva att organisationerna ska undersöka utgångsläget innan de startar sina projekt. Nedan anges några exempel på resultatindikatorer.

Resultatindikatorer på lång sikt:

- Andel av målgruppen som deltagit i projekten och som har en positiv erfarenhet av att engagera sig ideellt.
- Andel av målgruppen som deltagit i projekten och som anser att det har varit enkelt att engagera sig ideellt.
- Andel föreningar som deltagit i projekten och som har positiv erfarenhet av att ha engagerat målgruppen.
- Andel föreningar som deltagit i projekten och som anser sig ha sänkt trösklarna för ideellt engagemang för målgruppen.

Resultatindikatorer på medellång sikt:

- Andel av målgruppen som deltagit i någon aktivitet.
- Andel av målgruppen som slussats vidare i någon verksamhet.
- Andel av målgruppen som startat egen verksamhet.

Resultatindikator på kort sikt:

- Antal personer i målgruppen som nåtts av projekten.

Utgångsläge

Det tredje momentet avser att mäta utgångsläget för de valda resultatindikatorerna. För att fastställa vad vi vill uppnå måste vi veta var vi befinner oss idag. Som utgångsläge kan Ungdomsstyrelsen använda sig av aktuella nivåer eller titta över tidigare års nivåer, beroende på vad som är lämpligt och möjligt att få fram. Utgångsläget fastställs för lång och medellång sikt. Till skillnad från data till resultatindikatorerna kan dessa data hämtas innan organisationerna påbörjar sina projekt. På samma sätt som med data för resultatindikatorerna kan detta också göras genom att organisationerna till exempel skickar ut en enkät. Det kan alltså liknas vid en förmätning för att identifiera utgångsläget.

Etappmål

I det sista momentet, etappmål, fastställer Ungdomsstyrelsen en önskad framtida nivå på resultatindikatorerna. Nivån bestäms utifrån utgångsläget och vad som kan anses rimligt att uppnå och formuleras i ett tidsbestämt etappmål. När vi bestämmer nivån för etappmål utgår vi från fakta, till exempel kan tidigare resultat vara en bra utgångspunkt. Etappmålen fastställs för lång och medellång sikt.

Enligt Ekonomistyrningsverket kan det i vissa fall vara svårt och inte heller nödvändigt att fastställa en exakt nivå för etappmålen (2007). Här följer några exempel på etappmål.

Etappmål på lång sikt:

- Andel av målgruppen som deltagit i projekten och som har en positiv erfarenhet av att engagera sig ideellt ska öka med x procent till xxxx
- Andel av målgruppen som deltagit i projekten och som anser att det har varit enkelt att engagera sig ideellt ska öka med x procent till xxxx
- Andel föreningar som deltagit i projekten och som har en positiv erfarenhet av att ha engagerat målgruppen ska öka med x procent till xxxx
- Andel föreningar som deltagit i projektet och som anser sig ha sänkt trösklarna för ideellt engagemang för målgruppen ska öka med x procent till xxxx.

Etappmål på medellång sikt:

På samma sätt som för etappmålen på lång sikt går det här att ange nivåer som är nödvändiga och rimliga för att det ska leda till att målgruppen engagerar sig ideellt och att trösklarna till ideellt engagemang sänks för målgruppen.

5.3 Resultatresonemang

Om målgruppen i större utsträckning engagerar sig i det civila samhället och om de upplever att trösklarna till ideellt engagemang har sänkts är vår hypotes att det kan vara effekter av att projekten genomförts på orten eller att de åtminstone bidragit till effekterna. För att undersöka projektens inverkan bör myndigheten ta reda på i vilken omfattning målgruppen har nåtts och påverkats av projekten.

Om engagemanget har ökat och trösklarna till ideellt engagemang har sänkts kan det bero på fler faktorer än att projekten verkat på orten. Därför är det viktigt att undersöka vad som i övrigt kan ha påverkat detta. Att fler engagerar sig kan till exempel vara en följd av att nya föreningar på orten erbjuder ungdomarna det utbud de söker. För att säkerställa att det är projektet som har gett detta resultat är det därför nödvändigt att även väga in andra faktorer (Ekonomistyrningsverket 2007).

Resultatindikatorer på medellång och kort sikt

För projektens resultat som redovisas i denna rapport går det bara att använda sig av några av de resultatindikatorer som nämnts ovan.

Eftersom Ungdomsstyrelsen endast begärt in de projektägande föreningarnas självskattningar av såväl målgrupp som övriga föreningars medverkan begränsar det möjligheten att ta fram relevanta resultatindikatorer på längre sikt.

Däremot finns uppgifter i föreningarnas delredovisningar som ger underlag till resultatindikatorer på medellång och kort sikt. Vi kan uttala oss om antal personer i målgruppen som har nåtts av projekten, men för att kunna uttala oss om det är ett acceptabelt antal behöver det ställas i relation till hur många i målgruppen i det specifika bostadsområdet som inte är delaktiga i föreningslivet. Den informationen saknas vanligtvis i samband med projektredovisningarna.

Vi behöver också på ett tydligare sätt definiera vad vi menar med målgrupp. En målgrupp kan vara alla av ett visst kön och i en viss ålder som inte är föreningsaktiva inom ett bostadsområde, men det kan också vara en specifik avgränsad målgrupp som projektet har nått genom deras frivilliga deltagande eller genom uppgifter från olika kommunala instanser.

Ungdomsstyrelsen har i uppdrag att redogöra för vilka som har nåtts av satsningen. Myndigheten har valt att kategorisera målgruppen utifrån ungdomar uppdelat på kön och vuxna kvinnor. Uppgifter finns också om i vilka geografiska områden projekten har verkat. Av projektredovisningarna framgår att definitionen av att ha nått ut till målgruppen kan variera från personliga möten till information genom sociala medier.

Vi kan inte uttala oss om hur stor andel av målgruppen som deltagit i någon aktivitet. Däremot kan vi uttala oss om hur stor andel av de som vi nått som sedan bestämmer sig för att delta i någon aktivitet. I sammanställningen av resultat framgår det att den andelen låg på 37 procent. För att uttala sig om huruvida den andelen är bra eller inte behöver specifika etappmål ställas upp.

Samma resonemang gäller för resultatindikatorerna som berör andel av målgruppen som slussats vidare i någon verksamhet och andel av målgruppen som startat egen verksamhet. Om vi återgår till framtagna resultat och definierar "*slussar vidare i någon verksamhet*" som att målgruppen antingen blivit medlemmar i en förening eller engagerat sig på ett organiserat sätt utan att bli medlem i en förening, så är det sammanlagt 914 personer som slussats vidare i någon verksamhet. Även den siffran bör ställas i relation till ett etappmål för att underlätta bedömningen av om målet är uppfyllt eller inte. I det insamlade materialet från projekten finns inga uppgifter om hur många av målgruppen som startat egen verksamhet. Däremot finns uppgifter om hur många nya verksamheter som startats genom satsningen på engagemangsguider.

I detta kapitel har vi presenterat hur befintliga underlag kan användas och hur arbetet med att ta fram möjliga resultatindikatorer för bidragsgivningen till engagemangsguider kan utvecklas. I avsnitt 6.3 diskuterar vi huruvida det är möjligt och lämpligt för myndigheten att använda sig av denna modell.

6 Avslutande diskussion

6.1 Sänka trösklarna till föreningslivet

I *En politik för det civila samhället* (2009/10:55) nämns att skillnader i ideellt deltagande sammanfaller med socioekonomiska faktorer, bland annat att de som har lägre utbildningsnivå och bor på landsbygden utför frivilligt arbete i lägre grad än de som har hög utbildning och inte bor på landsbygden. Den mest betydelsefulla faktorn för ideellt deltagande är inkomst – den som tjänar mindre är också mindre aktiv i frivilligt arbete.

Tanken med engagemangsguider är just att dessa projekt ska bedrivas i områden med lägre föreningsgrad och eftersom ideellt deltagande sammanfaller med socioekonomiska faktorer är antagligen utbildnings- och inkomstnivån lägre i dessa områden. Syftet med verksamheten är också att trösklarna till ideellt engagemang och nya nätverk ska sänkas för personer som annars inte skulle ha sökt sig till sådan verksamhet.

Trots att trösklarna till ideellt engagemang sänkts på orten där projekten genomförts kan det finnas hinder för vidare engagemang i organisationerna. Det kan finnas normer i en organisation som gör det svårt att gå från en verksamhet med engagemangsguider till att engagera sig vidare på nationell nivå. Sådana normer kan vara att man förväntas kunna uttrycka sig flytande på svenska i tal och skrift. Normerna kan också handla om var man förväntas bo och att man förväntas kunna bidra ekonomiskt på olika sätt.

6.2 Olika mått på engagemang

Under de tre år som Ungdomsstyrelsen har fördelat medel till engagemangsguider har projektorganisationerna påtalat att det är viktigt att skilja på olika mått av engagemang, framför allt skillnaden mellan att vara aktiv i en förening och att vara medlem i en förening (Ungdomsstyrelsen 2010, 2011).

Vikten av att skilja på olika mått av engagemang nämns redan i *En proposition för det civila samhället* (2009/10:55). Här framhåller Lars Trädgårdh och Lars Svedberg att allt fler av de som gör frivilliga insatser – det vill säga insatser som utförs på frivillig grund, oavlönat eller mot ett symboliskt arvode, eller på fritiden – inte är medlemmar. Projektorganisationerna vittnar om att de upplever att en stor andel av de unga och av kvinnor som återkommande engagerar sig i verksamheter inte är medlemmar i organisationen.

Det finns många anledningar till att inte bli medlem i en förening, varav några framkommit i Riksteaterns intervju med engagemangsguider. Målgruppen för verksamhet med engagemangsguider är de som bor i områden med lägre föreningsgrad och därför kan medlemskap i en förening vara främmande. Enligt engagemangsguiderna har inte alla möjlighet att betala avgiften för medlemskap. En del organisationer har löst detta genom att erbjuda aktiva att ”arbeta av” sin medlemsavgift istället, det vill säga att de engagerar sig i verksamheten ett antal timmar i månaden istället för att betala en avgift. Det förekommer även en ovillighet från deltagare att lämna ut uppgifter om sig själva i rädsla för att bli registrerade.

En av projektorganisationerna, IFK Öxnehaga, har tagit fram ett eget sätt att skilja på olika mått av engagemang. Föreningen delar upp dem som de når i verksamheten i tre kategorier: testaren, deltagaren och ledaren. Testaren är en person som provar en aktivitet en gång, vilket kan tyckas vara meningslöst vid första anblicken men det kan också leda till positiva effekter. Personen kan till exempel uppleva aktiviteten som något positivt och därför delta i en annan verksamhet eller aktivitet senare. Testaren kan också ha familj och bekanta som blir aktiva istället. Deltagaren är en person som går med i en verksamhet. Personen upplever verksamheten som något positivt och bidrar med idéer och genomför enklare arbetsuppgifter. Den tredje kategorin, ledaren, är en person som sammankallar och håller ihop grupper, till exempel olika verksamhetsgrupper. Ledaren kan ha en central roll i en styrelse eller som tränare för en grupp. Efter projekttidens slut står ledaren kvar och fortsätter med sitt uppdrag. IFK Öxnehagas tre kategorier är ett exempel på hur man kan skilja på olika typer av engagemang.

6.3 Resultatindikatorer – ett möjligt sätt att mäta?

Resultatindikatorer är troligen ett möjligt sätt för Ungdomsstyrelsen att mäta förändringar som sker delvis eller på grund av bidragsgivningen.

I och med att syftet med bidragsgivningen till engagemangsguider är omfattande är det inte helt uppenbart hur effekten av en insats ska mätas och värderas. Enligt Ekonomistyrningsverket (2007) händer det då ofta att effekten av insatsen inte mäts. Istället redovisar projekten vilka aktiviteter som genomförts. Detta stämmer överens med de tidigare del- och slutrapporter som Ungdomsstyrelsen ber projektorganisationerna besvara. I dessa återkommer frågor om vilka aktiviteter som genomförts och hur många som har varit aktiva i dessa. På så sätt blir redovisningarna snarare en bild över vad som har gjorts och hur många som har mötts.

Det finns dock vissa praktiska problem med att använda resultatindikatorer. Det svåraste är att mäta utgångsläget i området där projektet sker. Detta bör emellertid kunna göras av projektorganisationerna själva. För att underlätta deras arbete med att mäta utgångsläget, och för att skapa enhetlighet i uppgifterna, kan myndigheten utforma enkäter som organisationerna själva delar ut i området innan projektet ska påbörjas.

Om arbetet med att införa resultatindikatorer är för omfattande kan Ungdomsstyrelsen istället utforma del- och slutrapporterna på ett annat sätt, till exempel genom att fråga om vilka förändringar organisationerna sett istället för vilka aktiviteter som genomförts.

I Ungdomsstyrelsens regleringsbrev för 2013 (Utbildningsdepartementet 2012) får myndigheten i uppdrag att fortsätta fördela medel till verksamheter med engagemangsguider eller verksamhet med liknande metoder. Nytt i uppdraget är att myndigheten även utifrån erfarenheterna av bidragsfördelningen för 2013 samt utifrån tidigare års redovisningar av bidragen ska göra en uppföljning och utvärdering av resultaten av de fyra år som satsningen på engagemangsguider fortgått. Myndigheten ska även lämna förslag på hur arbetet kan fortsätta inom ordinarie strukturer och inom befintliga ramar. Resonemangen om resultatindikatorer som förts i denna rapport kan ses som en inledande fas i det fortsatta arbetet med att undersöka de förändringar som engagemangsguiderna för med sig.

7 Referenser

Ekonomistyrningsverket (2007). *Resultatindikatorer – en idéskrift*. Stockholm: ESV 2007:32.

Integrations- och jämställdhetsdepartementet (2009). Regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende Ungdomsstyrelsen 2009-12-21, IJ 2007/26/UF

Integrations- och jämställdhetsdepartementet (2010). Regleringsbrev för budgetåret 2011 avseende Ungdomsstyrelsen 2010-12-16, IJ 2010/1133/UF

Regeringens proposition 2009/10:55 *En politik för det civila samhället*.

Regeringens skrivelse 2011/12:56 *En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032*.

Ungdomsstyrelsen (2011). *Så mycket bättre. Verksamheter med engagemangsguider 2010*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2012). *Vägar till engagemang. Verksamheter med engagemangsguider 2011*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Utbildningsdepartementet (2011). Regleringsbrev för budgetåret 2012 avseende Ungdomsstyrelsen 2011-12-15, U2011/7070/UC.

Utbildningsdepartementet (2012). Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Ungdomsstyrelsen 2012-12-13, U2012/7090/UC.

7.1 Elektroniska källor

Riksteatern: Engagemangsguider.
<http://engagemangsguider.riksteatern.se/>

8 Bilagor

1. Frågeformulär vid delredovisning
2. Intervjufrågor
3. Sammanställning av beviljade projekt 2012

BILAGA 1

Frågeformulär vid delredovisning

Allmänna uppgifter

Datum för beslut

Diarienummer

Beviljat belopp

Tidpunkt för projektslut

Organisationens namn

Organisationsnummer

Kontaktuppgifter till organisationen (postadress, tfn, fax, e-post och webbadress)

Kontaktperson för projektet (namn, tfn och e-post).

Uppgifter om den verksamhet som ni har fått bidrag för

1. Vilket projektår är ni inne på?
2. Beskriv kortfattat processen i projektet hittills (vilka aktiviteter har genomförts och när)?
3. Har ni någon anställd projektledare? Vilken omfattning tim/v?
4. Har ni engagemangsguider eller liknande?
5. Är de anställda/arvoderade eller ideellt engagerade?
6. Har ni gjort någon mätning av hur många i målgruppen som var medlemmar i en förening innan projektet startade?
7. Har ni gjort någon uppföljande mätning av hur många i målgruppen som är medlemmar nu?
8. Vad är i så fall resultatet? (De projekt som är inne på år 2 eller 3, får svara även för första/andra projektåret)
9. På vilket sätt sker det uppsökande arbetet?
10. På vilket sätt sker samarbetet med kommunen?
11. Hur många andra föreningar är involverade i projektet?
12. Vilka är dessa?
13. På vilket sätt sker samarbetet med de andra föreningarna som är involverade i projektet? Ange antal aktiviteter med andra föreningar och vilken typ av aktiviteter det har varit.
14. Har utbudet av aktiviteter i området/stadsdelen ökat under projektperioden? Om ja, vilka aktiviteter har tillkommit och på vilket sätt har utbudet ökat?
15. Hur många av målgruppen *har projektet nått* hittills (fördelat på kön och ålder)?
16. Hur många *har deltagit* i aktiviteter fördelat på ålder och kön?
17. Hur många har *blivit medlemmar* i någon av de samverkande föreningarna i projektet? Beskriv även här hur ni har fått fram uppgiften (genom målgruppen/föreningar/statistik med mera).
18. Hur många i målgruppen har *engagerat sig på ett organiserat sätt* lokalt utan att bli medlemmar i föreningar? I den projektägande föreningen? I någon av de samverkande föreningarna?
19. Har projektet lett till att ungdomar/kvinnor startat egna nya organisationer i området/stadsdelen?
20. Har det i projektet ingått i en särskild verksamhet som vänder sig till kvinnor?
21. På vilket sätt har denna verksamhet i så fall bedrivits?

22. Har projektet förlöpt enligt planerna? Om inte vad har i så fall förändrats utifrån den ursprungliga projektplanen? Har ni misslyckats med något som ni dragit lärdom av?
23. Vilka är framgångsfaktorerna i ert projekt?
24. Om ni har dokumenterat och spridit erfarenheter från projektet hur har det gått till? Har ni tagit fram material som till exempel en metodbok eller liknande?
25. Hur tänker/planerar ni att gå vidare med projektet och hur kommer ni att ta hand om de erfarenheter och den kunskap ni fått av projektet?
26. Övriga upplysningar:

Genomförda aktiviteter och verksamhet

Projektet har haft aktiviteter kring	Instämmer helt och hållet	Instämmer delvis	Tar delvis avstånd	Tar helt och hållet avstånd	Ej aktuellt
<i>Kontakter med kommunen/myndigheter</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Kontakter med andra föreningar</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Uppsökande arbete i den lokala stadsdelen</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Uppsökande arbete utanför den lokala stadsdelen</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Att nå ungdomar som inte deltar i det traditionella föreningslivet</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Särskilt arbete för att nå flickor/kvinnor</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Att nå ut med våra resultat</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Ta fram nya metoder eller andra erfarenheter som andra föreningar kan ha nytta av</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Få uppmärksamhet i medierna</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Framställande av rapporter/skrifter/studiematerial</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Informationsspridning</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Evenemang/öppna möten</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Olika aktiviteter för målgruppen</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Etablera ny verksamhet</i>	☐	☐	☐	☐	☐

BILAGA 2

Intervjufrågor

Intervjufrågor till engagemangsguider i treåriga projekt

- Ser utmaningarna i projektet likadana ut idag som under det första året projektet drevs?
- Vilken enskild insats bedömer du som er största framgång?
- Från vilken del av samhället upplever ni mest uppmuntran/tvivel kring projektet (till exempel målgruppen, skolan, medierna, politiker)?
- Hur ”tillgodoser” ni ett intresse hos målgruppen som ingen förening i ert område arbetar med?
- Vilken är den största utmaningen med att guida er målgrupp till andra föreningar/aktiviteter?
- Vad talar för att ert projekt implementeras i er organisations ordinarie verksamhet eller på annat sätt fortsätter efter projekttiden?
- På vilket sätt/i vilken utsträckning skulle arbetet med engagemangsguider eller liknande verksamhet kunna fortsätta utan extern (statlig) finansiering i ert område?
- Är det för dig någon skillnad mellan ”föreningsdeltagande” och ”ideellt engagemang”?
- Vilken tror du är anledningen/anledningar till att en del i er målgrupp inte blir medlemmar i en förening (även efter att de mött er)?
- Upplever du att de i er målgrupp som väljer att inte bli medlem i en förening är lika aktiva som de som väljer att bli medlemmar?
- Hur stor del av de ni möter i er målgrupp för projektet deltar endast i de aktiviteter ni själva arrangerar/medarrangerar?
- Vilket resultat i ert arbete tycker du kommer i skymundan när ni exempelvis gör skriftliga redovisningar till Ungdomsstyrelsen?
- Om regeringen skulle besluta om ett nytt projekt som engagemangsguider vad skulle du vilja att de behåller/tar bort och vad skulle du vilja att de utvecklar/förändrar i uppdragsbeskrivningen?

Intervjufrågor till samarbetande partner

- Vad upplever du är Engagemangsguidesprojektets främsta uppgift?
- Vad/vilken insats tycker du har varit den största framgången i Engagemangsguidesprojektet?
- Vad (inte nödvändigtvis vilka eller hur många) tror du att föreningarna i området känner till om Engagemangsguidesprojektet?
- Finns det någon del i Engagemangsguidesprojektet som du kommer att jobba särskilt för att den ska fortsätta även efter projekttiden?
- Upplever du att det genom Engagemangsguidesprojektet blivit bättre samverkan mellan föreningarna i området?
- Upplever du att fler ungdomar/kvinnor är ideellt engagerade nu än när Engagemangsguidesprojektet påbörjades?
- Är det för dig någon skillnad mellan ”föreningsdeltagande” och ”ideellt engagemang”?
- Vilken tror du är anledningen till att ungdomar/kvinnor väljer att bli eller att inte bli medlemmar i en förening?
- Upplever du att de som väljer att inte bli medlem i en förening är/kan vara lika aktiva som de som väljer att bli medlem?

BILAGA 3

Sammanställning av beviljade projekt 2012

ABF Malmö

Beviljat belopp: 800 000 kronor.

Projektnamn: *Tjejer i Förening*.

Projektår: Fortsättningsprojekt år 3.

Geografiskt område: Rosengård, Malmö.

Målgrupp: Tjejer 12–25 år, tonvikt på 12–16 år.

Några samverkande föreningar: Yalla trappan och Lärande hela dagen.

Projektbeskrivning:

ABF Malmö ska bedriva uppsökande verksamhet för unga flickor i Rosengård för att stärka deras deltagande i föreningslivet.

Några konkreta mål:

- Att genom uppsökande kontakter och nätverk ha fortlöpande kontakt med 400 tjejer i Rosengård.
- Att genom samtal i uppsökande kontakter, spridning av informationsmaterial etcetera medverka till att minst 100 tjejer i Rosengård börjar intressera sig för och tar initiativ till att engagera sig i en lokal förening i Rosengård eller i en annan del av Malmö.
- Att tillsammans med tjejer från området anordna en tjejmässa i Rosengård. Tjejerna ska vara delaktiga i planering och genomförande.

Fanzingo

Beviljat belopp: 819 910 kronor.

Projektnamn: *Engagera Alby*.

Projektår: Nytt projekt år 1.

Geografiskt område: Främst Alby och Fittja i Botkyrka kommun, Stockholm. Projektet kan också komma att verka i Hallunda, Norsborg, Tumba och Tullinge.

Målgrupp: Unga 13–25 år, med ett särskilt fokus på unga 18–25 år.

Några samverkande föreningar: Albys föreningsråd, Albys fritidsgård och ABF:s fritidsgårdar, Subtopia, ABF Botkyrka Salem/Scenskolan Alby Fejm, Botkyrka närradioförening,

Projektbeskrivning:

Syftet med Fanzingos engagemangsguider är att finnas till hands och vara brobyggare mellan unga i Norra Botkyrka, främst i Alby och Fittja, och det lokala föreningslivet samt vara en länk mellan lokala politiker och tjänstemän för att involvera unga och kvinnor.

Några konkreta mål:

- Att träffa minst 100 unga som idag inte är engagerade och coacha dem i en berättarprocess som leder dem fram mot ett engagemang.
- Att minst 50 av dessa ska lotsas vidare till lokala föreningar som arbetar med de frågor som engagerade just dem.
- Att minst 200 unga varav hälften tjejer ska ha varit inblandade i att skapa produktioner som skapar engagerande berättelser och länkar mellan unga utanför och unga innanför det civila samhället.
- Att, tillsammans med de unga, lokalt utveckla en förankrad och levande aktivitetsportal på nätet som ska drivas med stöd av kommunen, områdesgruppen och andra lokalaktörer med utgångspunkt från de unga. På webbportalen ska det tas fram korta filmer, radioinslag med mera som presenterar de befintliga föreningarna samt skapar aktiviteter och tävlingar i de sociala medierna. Att denna plattform kan leva kvar, delvis på ideellt engagemang och delvis på stöd från Botkyrka kommun.

FC Linköping United

Beviljat belopp: 500 000 kronor.

Projektamn: *Aktiva Skäggetorp – en engagerande idé.*

Projektår: Fortsättningsprojekt år 2.

Geografiskt område: Skäggetorp, Linköping.

Målgrupp: Tjejer och killar upp till 26 år.

Några samverkande föreningar: Andra aktörer i området, bland annat Skäggetorpsskolan, Allaktivitetshuset, Skäggetorps Sportcenter och ABF.

Projektbeskrivning:

FC Linköping United beviljas bidrag för att arbeta uppsökande i Skäggetorp och öka föreningsdeltagandet i området.

Några konkreta mål:

- Att fler barn och unga från Skäggetorp ska bli aktiva i föreningslivet och samhällslivet i stort.
- Att verka för att det civila samhällets organisationer från övriga Linköping i större utsträckning vänder sig till stadsdelens invånare med sina aktiviteter.
- Att etablera samverkan med aktörer på landsbygden för att göra det möjligt för barn och unga i Skäggetorp att komma ut i naturen och uppleva en sida av Sverige som de annars sällan kommer i kontakt med.

Fisksätra Folkets Hus

Beviljat belopp: 642 000 kronor.

Projektamn: *TjejFokus Fisksätra & Orminge.*

Projektår: Fortsättningsprojekt år 3.

Geografiskt område: Fisksätra och Orminge, Nacka.

Målgrupp: Tjejer 12–25 år. Även personal och fritidsledare som behöver kompetensutveckling och utbildning för att arbeta med frågorna.

Några samverkande föreningar: Fisksätra Folkets Hus, Boo Folkets Hus och Nacka kommun.

Projektbeskrivning:

Fisksätra Folkets Hus beviljas stöd för att stärka unga tjejers deltagande i föreningslivet. Detta ska bland annat ske genom uppsökande verksamhet och utbildningar.

Några konkreta mål:

- Att skapa två lokala forum för unga tjejer att mötas och utvecklas i. Satsningen ska resultera i en tydlig plattform lokalt dit tjejer känner sig inbjudna som självklara aktörer.
- Att nå cirka 200 ungdomar under projektet genom uppsökande arbete.
- Att nå cirka 100 ungdomar som aktivt deltar i tjejsatsningen.

Föreningen Nordens ungdomsförbund

Beviljat belopp: 475 000 kronor.

Projektnamn: *Designa din framtid.*

Projektår: Nytt projekt år 1.

Geografiskt område: Västerås och Gävle.

Målgrupp: Primär målgrupp är unga 16–20 år. Sekundär målgrupp unga 21–25 år. Tonvikt på unga 16–25 år som står utanför arbetsmarknaden.

Några samverkande föreningar: Föreningen planerar att samarbeta med bland annat ungdomsorganisationer och ungdomsråd på orten samt studieförbundet Vuxenskolan.

Projektbeskrivning:

Föreningen Nordens Ungdomsförbund beviljas bidrag för att arbeta uppsökande och engagera fler i föreningslivet i Gävle och Västerås.

Några konkreta mål:

- Att nå minst 1 000 unga i åldern 16–20 år på de tre orterna.
- Att minst 200 personer på platserna ska ha deltagit fysiskt i någon av projektets aktiviteter.
- Att minst 15 organisationer på de tre platserna involveras i projektets aktiviteter.

Hallunda Norsborgs Föreningsråd

Beviljat belopp: 495 000 kronor.

Projektnamn: *Ung och kvinna i centrum.*

Projektår: Fortsättningsprojekt år 3.

Geografiskt område: Hallunda och Norsborg, Botkyrka

Målgrupp: Tjejer, 15–25 år, och kvinnor, 25–50 år, som inte är medlem i någon förening men under projektiden 2011 har de uttryckt att de vill vara med och delta för något positivt i området. Tjejerna i åldern 15–25 år har dessutom uttryckt att de själva vill bedriva verksamhet för yngre barn i åldern 10–15 år.

Några samverkande föreningar: Föreningsrådets medlemsföreningar, United Youth, Musikhuset, Ungdomsfullmäktige, grundskolor samt gymnasieskolor med flera.

Projektbeskrivning:

Hallunda Norsborgs Föreningsråd beviljas stöd för att öka kvinnors deltagande i föreningsliv genom uppsökande arbete och utbildningar i Hallunda och Norsborg.

Några konkreta mål:

- Att öka engagemanget bland tjejer/kvinnor i föreningslivet som vanligtvis inte söker sig till föreningar.
- Att få dessa tjejer/kvinnor att självmant vilja bli delaktiga och därmed initiativtagande för aktiviteter etcetera.
- Att anordna kontinuerliga aktiviteter, till exempel studiecirklar och ledarskapskurser samt utbildning om föreningsliv och hur man startar en egen förening.
- Öppen daglig verksamhet i lokalen Bocenter, med tillgång till datorer samt studiematerial, för kvinnor som står utanför arbetsmarknaden.

Hidde Iyo Dhaqan

Beviljat belopp: 400 000 kronor.

Projektnamn: *Unga i samverkan*.

Projektår: Fortsättningsprojekt år 3.

Geografiskt område: Seved och Rosengård, Malmö.

Målgrupp: Unga, 12–25 år, med invandrarbakgrund som inte är aktiva eller engagerade i föreningslivet. Projektet önskar att nå ut till fler tjejer än killar.

Några samverkande föreningar: Malmö Beachvolleybollförening, Föreningen idrott för handikappade och Frontier MMA

Projektbeskrivning:

Hidde Iyo Dhaqan beviljas bidrag till uppsökande verksamhet i Malmö för att stärka ungas deltagande i föreningslivet. Detta ska ske genom att använda goda förebilder, utbildningar och informationsinsatser.

Några konkreta mål:

- Att stimulera cirka 200 unga till att göra positiva val av kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter. Dessutom ingår flera hundra deltagare från Hidde Iyo Dhaqans tidigare genomförda Unga Kan 2.0 i projektet.
- Att slussa cirka 75–100 av ungdomarna till befintliga verksamheter i projektets nätverk med föreningar och organisationer.
- Att stödja och utbilda 20 nya ungdomsledare, så att de med hjälp av engagemangsguider och nätverk kan starta egna ungdomsgrupper, starta aktiviteter samt slussa ungdomar vidare till befintliga verksamheter.
- Att nå ungdomarnas föräldrar, cirka 100 stycken, och göra dem medvetna om värdet av att deras ungdomar är föreningsaktiva och delaktiga i positiva nätverk.
- Att utbilda 10–15 andra föreningar och organisationer i projektets arbetsmetoder för framgångsrikt inkluderande och deltagande ungdomsarbete.

IFK Öxnehaga

Beviljat belopp: 240 000 kronor.

Projektnamn: *Handlingskraft*.

Projektår: Fortsättningsprojekt år 2.

Geografiskt område: Öxnehaga, Jönköping.

Målgrupp: Kvinnor, 20–55 år, som inte själva söker sig ut i det civila samhället

Några samverkande föreningar: Jönköpings kommun, Hyresgästföreningen och det lokala föreningslivet.

Projektbeskrivning:

IFK Öxnehaga beviljas bidrag för att arbeta uppsökande med att öka föreningsdeltagandet i Öxnehaga.

Några konkreta mål:

- Att ha rekryterat minst två kvinnor till IFK:s styrelse samt två kvinnor till sociala utskottet.
- Att behålla merparten av de kvinnliga fotbollsledarna samt rekrytera ytterligare minst tre kvinnliga ledare.
- Att projektledaren genomför individuella samtal med merparten av kvinnorna på Öxnehaga genom hembesök eller telefonsamtal.
- Projektet vill nå minst 90 procent av kvinnorna bosatta på Öxnehaga (det bor cirka 1 700 kvinnor på Öxnehaga som är 20 år och äldre).

IM – Individuell Människohjälp Stockholm

Beviljat belopp: 400 000 kronor.

Projektamn: *Move It – Föreningsintroduktion och mötesplats i Stockholm.*

Projektår: Nytt projekt år 1.

Geografiskt område: Stockholm.

Målgrupp: Nyanlända ungdomar, 15–21 år, som studerar introduktionsprogram på högstadie- eller gymnasienivå.

Projektbeskrivning:

IM Individuell Människohjälp Stockholm beviljas stöd till uppsökande verksamhet för att stärka nyanlända ungdomar till föreningslivets verksamheter.

Några konkreta mål:

- Att öka nyanlända ungdomars delaktighet i civilsamhällets organisationer genom bland annat:
 - × Att 100 ungdomar (unika individer) ska ha fått möjlighet att besöka olika föreningar i Stockholms län genom projektet.
 - × Att 60 procent av dessa ungdomar upplever att verksamheten varit positiv för deras vardag och att de har fått ökad kännedom om föreningar i sin närmiljö och vad man kan göra på fritiden.
 - × Att totalt 60 föreningsbesök (ej unika föreningar) genomförts under verksamhetsåret.
 - × Att 20 föreningar anser sig villiga att på ett mer aktivt sätt marknadsföra sig till målgruppen.
 - × Att 25 procent av ungdomarna som deltagit i projektet fortsatt engagerar sig i föreningar eller anser sig ha hittat en aktivitet/förening de vill fortsätta med.
- Få ökad kunskap om de bakomliggande orsakerna till att utrikesfödda ungdomar i lägre grad engagerar sig i föreningar. Detta genom att ur ungdomarnas perspektiv identifiera de hinder och möjligheter som finns och det bemötande de får av föreningar.

Individuell Människohjälp

Beviljat belopp: 585 000 kronor.

Projektamn: *Connecting LA.*

Projektår: Fortsättningsprojekt år 3 (IM är projektägare sedan projektår 2).

Geografiskt område: Landskrona.

Målgrupp: Primär målgrupp är tjejer och unga kvinnor i utanförskap. Sekundära målgrupper är volontärer och de föreningar som samarbetar i projektet.

Samverkande förening: Landskrona kommun.

Projektbeskrivning:

Individuell Människohjälp beviljas stöd för att stärka unga tjejers deltagande i föreningslivet i Landskrona. Det ska ske genom uppsökande verksamhet.

Några konkreta mål:

- Att få minst 100 nya deltagare/termin.
- Att två nya skolor ska vara med i projektet.
- Att deltagarna ska uppleva ökad kännedom om föreningslivet.
- Att metoder för hur vi ska arbeta med målgruppen ska vara dokumenterade.
- Att besöka minst en annan liknande verksamhet. Helst med övernattnig.

KFUK-KFUM Sverige

Beviljat belopp: 964 000 kronor.

Projektamn: *Delprojekt 1 – Engagemangsguider i 3 orter & Delprojekt 2 – Möjliggöra för Möjliggörare.*

Projektår: Fortsättningsprojekt år 2.

Geografiskt område: Skellefteå och Göteborg. Planerar även att genomföra projektet i Stockholmsförorterna Skärholmen/Bredäng, Liljeholmen-Hägersten, Farsta och Rågsved.

Målgrupp: För delprojekt 1 är målgruppen unga människor som befinner sig i utanförskap och därmed står utanför föreningslivet. Målgruppen för delprojekt 2 är organisationer som arbetar/har arbetat med engagemangsguider.

Några samverkande föreningar: Lokala KFUM-föreningar på orterna, kommuner, skolor och fritidsgårdar.

Projektbeskrivning:

KFUK-KFUM Sverige beviljas bidrag till uppsökande verksamhet i syfte att få fler unga i föreningslivet och dess aktiviteter (delprojekt 1). I projektet ingår även att nationellt samordna det lokala arbetet på riksnivå inom KFUM för erfarenhet och kunskapsutbyte. Ambitionen är identifiera metoder och sammanställa dem i en rapport/skrift som sprids inom KFUM (delprojekt 2).

Några konkreta mål:

- Att nå 1 000 unga som idag inte är med i någon förening.
- Att samarbeta med minst 5 organisationer på varje ort.
- Att samarbeta med minst 2 aktörer där ungdomar befinner sig, till exempel fritidsgårdar och skolor.
- Att majoriteten av alla aktiviteter KFUM gör i detta projekt ska vara initierade av målgruppen för att öka inflytandet och delaktigheten.
- Att ta fram en metodbok för goda exempel på att jobba inkluderande, uppsökande och för engagemang i det civila samhället.

MIP – Malmö Ideella Föreningars Paraplyorganisation

Beviljat belopp: 450 000 kronor.

Projektamn: *Engagemangsguide i Malmö.*

Projektår: Fortsättningsprojekt år 3.

Geografiskt område: Malmö.

Målgrupp: Unga, 15–25 år, som inte regelbundet deltar i föreningsaktiviteter.

Några samverkande föreningar: Watch it!, Studentkåren Malmö, Studenthälsan, Sensus studieförbund Skåne-Blekinge.

Projektbeskrivning:

Projektet ska bidra till ett ökat deltagande i Malmös föreningsliv bland ungdomar i åldern 15–25 år, särskilt unga kvinnor som inte tidigare varit aktiva i föreningsaktiviteter. Detta ska bland annat ske genom klassbesök med efterföljande prova-på-aktiviteter, individuell guidning av unga och föreningsmässor.

Några konkreta mål:

- Att 360 unga har deltagit i projektets skolworkshop.
- Att 140 ungdomar har visat intresse för föreningslivet genom att anmäla sig till individuell guidning.
- Att 140 ungdomar har matchats med 75 föreningar, det vill säga att de har fått kännedom om och kontaktuppgifter till en passande förening utifrån sina behov och intresseområden.
- Att 2 500 unga och 75 föreningar har mötts genom föreningsmessa, engagemangscafé eller annan fysisk mötesplats.
- Att 40 föreningar har deltagit i ett eller flera av projektets forum för erfarenhetsutbyte, exempelvis frivilligfrukost eller planeringsmöten inför större arrangemang.

Riksteatern

Beviljat belopp: 949 000 kronor.

Projektamn: *Samordning Engagemangsguider.*

Projektår: Fortsättningsprojekt år 3.

Geografiskt område: Nationellt.

Målgrupp: Engagemangsguiderna och projektorganisationerna.

Några samverkande föreningar: Ideell kulturallians, Intercult, Crossing Borders och Frankel & Friends.

Projektbeskrivning:

Riksteatern har beviljats bidrag för att synliggöra och sprida metoder och arbetssätt kring engagemangsguidesverksamhet. Detta ska ske genom nationella träffar, sammanställning av erfarenheter och föreläsningar för kommuner. Projektet sker i samverkan med ett större antal lokala föreningar och kommuner där engagemangsguidesprojekt bedrivs.

Några konkreta mål:

- Arrangera och dokumentera tre nationella nätverksträffar där samtliga projektorganisationer deltar.
- Förmedla minst en kontakt mellan projektorganisationerna och lokala medlemsorganisationer för Ideell kulturallians i alla kommuner/stadsdelar med existerande verksamhet.
- Att Riksteatern bidrar till dokumentation om engagemangsguiders betydelse för ideellt engagemang på lokal nivå från samtliga lokala samverkansträffar.
- Att Riksteatern vid projektårets slut presenterar en hållbar lösning för den framtida samordningen och utvecklingen för projektet Engagemangsguider.

Rädda Barnen

Beviljat belopp: 930 000 kronor.

Projektamn: *Det rör sig på Holma/Kroksbäck!*

Projektår: Nytt projekt år 1.

Geografiskt område: Holma och Kroksbäck, Malmö.

Målgrupp: Unga i åldern 7–24 år.

Några samverkande föreningar: Afghansk kulturförening, Röda Korset och Limhamns schackklubb.

Projektbeskrivning:

Två projektledare arbetar uppsökande mot ungdomar i Holma och Kroksbäck. Projektets två syften är att stötta unga i områdena att bli föreningsaktiva och att skapa nätverk med föreningar för att öka utbudet av föreningslivet.

Några konkreta mål:

- Att metoder för att skapa prova på-verksamhet säkerställs.
- Att minst fem genomförda prova på-verksamheter ska vara gjorda.
- Att göra en plan för hur projektet tar tillvara intresset hos ungdomar.
- Att göra en problemformulering för lokala behov och utmaningar.
- Att starta ett nätverk med aktörer i ideell sektor.

Unga Örnar Luleå

Beviljat belopp: 640 000 kronor.

Projektnamn: *Engagemangsguider år 3*

Projektår: Fortsättningsprojekt år 3.

Geografiskt område: Hertsön, Luleå.

Målgrupp: Unga, 13–16 år, med fokus på unga tjejer med en blandad etnisk bakgrund och som kommer från familjer med en begränsad ekonomi. Dessa i sin tur ska arbeta mot ungdomar i åldern 12–17 år.

Några samverkande föreningar: Lokala aktörer som verkar på området Hertsön, bland annat genom paraplyorganisationen för föreningarna i området.

Projektbeskrivning:

Projektet verkar i stadsdelen Hertsön i Luleå, för att öka föreningsdeltagande i målgruppen elever i årskurs 7–9 på Hertsöskolan i Luleå. Verksamheten sker i samverkan med Hertsöns områdesgrupp som är en paraplyorganisation för föreningarna i området.

Några konkreta mål:

- Att fortsätta bygga på de två åren som projektet har bakom sig och även arbeta för:
 - × Att tio nya engagemangsguider ska rekryteras.
 - × Att de äldre engagemangsguiderna hjälper till i projektet som mentorer.
 - × Att projektets framgångsrika spontanidrott ska fortsätta att utvecklas.

© Ungdomsstyrelsen 2013

projektledare **Barbro Kristiansson**
språkgranskning **Ingrid Bohlin**
omslag **Christián Serrano**

distribution **Ungdomsstyrelsen, Box 17801, 118 94 Stockholm**
webbplats **www.ungdomsstyrelsen.se**
e-post **info@ungdomsstyrelsen.se**
tfn **08-566 219 00**, fax **08-566 219 98**

UNGDOMSSTYRELSEN

är en myndighet som tar fram kunskap om ungas levnadsvillkor och om det civila samhällets förutsättningar. Vi ger stöd till föreningsliv, kommuner och internationellt samarbete.

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se